

Letné stretnutie SVTS (1.-3. jún 2012)

Na Rysy od Morského oka

Zobúdzam sa tesne pred piatou a rozmýšľam, či by nebolo lepšie vypnúť budík a ostať v posteli. Cez okno sa ukazuje azúrová obloha, ktorú však čoskoro zahalia sivé oblaky. Budík zvoní a ja vstávam s nechuťou a obavami, že počasie nebude priaznivé. Beriem pripravený batoh a schádzam do jedálne, kde spí na zemi asi pätnásť Poliakov. Onedlho prichádza Peter a púšťame sa do raňajok. Medzi tým sa v jedálni zastaví Betka a oznamuje nám, že s nami na Rysy nepôjde, pretože ju bolia kolená.

Počasie je o čosi lepšie ako v sobotu. Vonku už nemrzne, no vietor dosahuje rýchlosť osem metrov za sekundu. Podľa monitora pred recepciou je však situácia pri Morskom oku priaznivejšia. Je desať minút pred siedmou a my konečne vyrážame. Cestou okolo plesa (Przedni Staw Polski) sa ešte zastavujeme kvôli foteniu, ale potom už rezkým krokom vykračujeme k Morskému oku. Za „Hvízdavým hrebeňom“ (Świstowa Czuba) naozaj prestáva fučať. Slnko tam poriadne pripeká a my sa začíname vyzliekať. Po príchode na asfaltku nás vítajú dve lane s jeliencátom, ktoré sa pasú na čistinke pri malom jazierku pod cestou. Zrejme si už privykli na davy turistov, no napriek tomu rýchlo vyťahujeme fotoaparáty a začíname fotiť, kým si to nerozmyslia.

Na Morskom oku si dávame pauzu a doplníme cukry a tekutiny. Okolo plesa práve prechádza päťica veselých turistov, podaktorí aj s čakanmi, ktorí sa chystajú na Rysy. Počasie je parádne. Vyzerá to, že budeme mať pekný deň. Nikto z nás ešte netuší, že spomínanú partiu dnes postretne nehoda. Po oddychu a fotopauze vyrážame k Czarnemu Stawu pod Rysami. Cestou sa bavíme o medved'och a neskôr preberáme i nejakú metodiku. Peter mi ukazuje a popisuje jednotlivé štíty, ktoré sa týčia nad našimi hlavami. Pri Czarnom Stawe nás víta žobrajúca kačka. Prechádza sa okolo nás v nádeji, že dostane niečo chutné. Jej chovanie však ignorujeme a po doplnení tekutín postupujeme ďalej.

Pri jazere nás obieha ešte jeden Poliak, ktorý prebehne snehovým traverzom okolo jazera a mizne v strmom kopci. Okolo plesa je ešte stále dostatok snehu. Cesta vedie v strmej úboči, približne pätnásť metrov nad jazerom. V jednom mieste je pekne vidieť, ako sa ulomila časť zosúvajúceho sa snehu, cez ktorú viedol chodník. V takýchto miestach začína človek polemizovať, či sa to ulomilo samovoľne, alebo pod niekým, kto tadiaľ prechádzal. Pleso vyplňa takmer celú dolinu, pretože okolité steny sú dosť strmé a voda je preto hlboká už pri krajoch jazera. Rezkým krokom prekonávam snehové polia pri jazere a teším sa na suchý podklad. Nástup do širokého žľabu pod „Volou galériou“ (Wolowa Galeria) je pomerne strmý. Behám

cik-cak po trávnaťo suťovom povrchu a snažím sa dohnať Poliakov pred nami. Nedarí sa mi to. Poliaci už majú obuté mačky a cupitajú po zasneženom žľabe.

K pôvodnej štvorčlennej partii sa už pridali i jednotlivci, ktorí nás predbehli pri Czarnom Stawe. Obúvame rýchlo mačky a začína boj v relatívne mäkkom snehu. Čakan sa miestami zapichuje až po hlavicu a nedá sa o neho poriadne oprieť. Cesta po Poliakoch je neuveriteľná. Rozstup medzi stopami je taký veľký, že na stúpanie je potrebné vynaložiť veľmi veľa úsilia. Preto nadávam na Poliakov a rozmýšľam, ktorý z nich má také dlhé nohy. Neskôr sa s Petrom zhodujeme, že to Poliaci iba kopírovali stopu po niekom, kto tadiaľ zostupoval. Peter zo začiatku nasadil tempo sedem metrov za minútu a neskôr po zahriatí zvýšil na desať. Skupinka pred nami sa začala čoraz viac približovať. Z kludného stúpania nás vyrušila iba kamenná lavína. Kamene sa uvoľnili nad svišťom vo Wolowej Galerii, ktorého som si fotil asi pred hodinou. Zrejme išlo o nasratého suseda, čo býval nad ním. Pod nami sa ešte objavila jedna dvojka, ktorá nás doháňala neuveriteľným tempom. Ako sa neskôr ukázalo, chlapci išli na ľahko a to iba v poltopánkach, bez mačiek a čakana. Niečo po jedenástej sme dobehli partiu pred nami. Poliaci sa práve zdvíhali z obedňajšej prestávky. Vystriedali sme ich teda na „frištikplaci“ a rozložili sa k obedu. Dvojica Poliakov za nami nás dobehla tiež a rozložila sa povyššie nás.

Po obedňajšej prestávke sme nahodili raketové tempo a opäť sme dostihli poľskú skupinku, ktorá oddychovala. V mieste ich oddychu sme urobili taktický manéver a výstupom na ľavé rebro sa nám podarilo dostať na suchú skalu. Poliaci na naše upozornenie, že postup po skale bude rýchlejší veľmi nereagovali a tak sme sa zasmiali, že asi trénujú postup po snehovom poli na Elbrus. Vďaka suchej skale sa náš postup niekoľkonásobne zrýchlil a museli sme sa krotiť, aby sme náhodou neprešvihli Sediello pod Rysmi. Vrcholová partia zo sedla na vrchol bola už iba čerešničkou na torte. Cesta z Morského oka na vrchol nám zabrala iba 3 h 30 min, pričom oficiálny čas je 4 h 15 min.

Zhruba desať minút za nami dorazili „botaskovi“ chlapci a za nimi prišiel Poliak v kraťasoch, s ktorým sme sa dali do reči. Chlapík vravel, že keby nebolo tej štvorice, tak by určite išiel po skale. Výstup v snehu bol namáhavý a sám by si netrúfol. Na druhý rok sa však chystá do Južnej Ameriky, kde by chcel vystúpiť na takmer 7000m vysokú horu Aconcagua. Ostatná štvorica dorazila s vyše polhodinovým meškaním. Peter si hneď každého odchytil a pogrataloval im k výstupu a poďakoval za prešľapanie stopy. So slečnami si pre istotu porovnal aj dĺžku nôh, ktorú sme rozoberali takmer celú cestu po snehu. Jedna z nich bola dokonca nižšia ako Peter a nohy mala tiež kratšie, preto sme nechápali ako mohla držať tempo v tak veľkých stopách s ostatnými. Výhl'ady na vrchole nad očakávanie, ale aj domov sa treba vrátiť.

V pondelok ráno som sa vybral do práce s dobrým pocitom, že sme šťastne prežili víkend. Po príchode som si urobil čaj a ako obvykle som si pozeral emaily

a diskusiu na hiking.sk. V jednej z diskusií už bol odkaz od Petra na stránku TOPR, kde sa písalo o tragickom týždni v poľských Tatrách. Po prečítaní celej kroniky som sa zhrozil, pretože na konci sa písalo o nehode na Rysoch, ktorá sa odohrala v nedeľu v popoludňajších hodinách. V tom čase sme sa už síce nachádzali na slovenskej strane, no k Morskému oku zostupovala skupinka našich Poliakov. Nehoda sa našťastie obišla bez tragických následkov, no predstava, že by sa to mohlo stať aj nám, ma zamrazila. A na záver jedna dôležitá pripomienka: nikdy nezabúdajte na prilbu! Dotyčná poškodená a ani nikto z jej skupinky nemal prilbu. Keby ju mala, možno by z toho pádu vyviazla iba trochu otrasená a s menšími odreninami.

Pavol Hreha

Opis udalosti podľa TOPR:

30-ročná žena sa pri zostupe z Rysov zrútila z hrebeňa. Žena bola vybavená mačkami i čakanom, pri zostupe však zakopla mačkou o mačku, stratila rovnováhu a padala niekoľko metrov. Zastavila sa až na malej polici, čo ju zachránilo. Prípadný pád by jej totiž mohol spôsobiť veľmi vážne poranenia. Žena počas pádu utrpela poranenia hlavy. Po ošetrení bola pomocou francúzskych nosidiel vytiahnutá na palubu vrtuľníka v závese a následne bola transportovaná do nemocnice.

Časový harmonogram:

Čas:	Miesto:
6:47	Przedni Staw Polski
8:35	Morskie Oko
9:23	Czarny Staw pod Rysami
11:25	Taktický manéver – predbiehame Poliakov
12:05	Rysy (2499 m n.m.)

Účastníci zájazdu: Peter Kalenský, Pavol Hreha